

РОЗДІЛ 7. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК: 342.9

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.77.2.2>

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПІД ЧАС ВИБОРІВ, ПРАКТИКА, ЗАГРОЗИ ВИБОРЧОМУ ПРАВУ ГРОМАДЯН ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Асірян С.Р.,

*кандидатка юридичних наук, асистентка,
кафедра права Європейського союзу*

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

<https://orcid.org/0000-0002-9503-6203>

s.r.asiryana@nlu.edu.ua

Асірян С.Р. Використання штучного інтелекту під час виборів, практика, загрози виборчому праву громадян та шляхи подолання.

Ця стаття досліджує використання штучного інтелекту (ШІ) під час виборів та його вплив на виборче право громадян. Вона розглядає практичні аспекти застосування ШІ в процесі виборів, а також потенційні загрози, які це може створити для демократичних принципів та прав громадян.

Стаття аналізує різні аспекти використання ШІ під час виборів, включаючи автоматизацію підрахунку голосів, виборчі прогнозування, вплив соціальних медіа та масового збору даних на політичну рекламу. Вона також досліджує можливості використання ШІ для виявлення виборчих шахрайств та маніпуляцій, таких як дезінформація та фальсифікація результатів.

Однак, стаття також звертає увагу на загрози, які виникають у зв'язку з використанням ШІ під час виборів. Ці загрози включають можливість маніпуляції результатами виборів, порушення конфіденційності даних виборців та можливість створення штучних акаунтів або ботів для масового впливу на громадську думку.

Нарешті, стаття розглядає шляхи подолання цих загроз та захисту виборчих прав громадян. Вона обговорює необхідність розвитку ефективних законів та регуляцій, щоб забезпечити прозорість, перевірку та безпеку виборчих процесів, які використовують ШІ. Також зазначається важливість навчання виборців та політичних діячів щодо цих технологій та свідомого використання ШІ в політичних процесах. Крім того, стаття розглядає значення міжнародного співробітництва та створення стандартів для етичного використання ШІ виборчими органами та політичними акторами. Однак, використання штучного інтелекту під час виборів також може створювати загрози для виборчого права громадян. Наприклад, можлива недостатня прозорість та відповідальність алгоритмів, що використовуються для аналізу виборчих даних та прийняття рішень. Це може призвести до несправедливого або прихованого впливу на виборчий процес та результати голосування.

Крім того, існує ризик зловживання штучним інтелектом для маніпуляції виборцями шляхом розповсюдження фальшивої інформації або маніпуляції політичними настроями. Алгоритми можуть бути налаштовані таким чином, щоб підсилити певні погляди або приховати інші, що може викривати виборчий процес та порушувати принципи демократичних виборів.

Для подолання загроз, пов'язаних з використанням штучного інтелекту під час виборів, необхідне ефективне правове регулювання.

Важливо встановити обов'язкові норми щодо прозорості та відповідальності алгоритмів, що використовуються під час виборчих процесів. Це може включати вимогу до розкриття основних принципів та логіки, на яких базуються алгоритми, а також обов'язкове тестування та незалежну перевірку їх ефективності та відсутності упередження.

Необхідно розглянути введення обмежень щодо використання штучного інтелекту у сфері політичної реклами та інформаційної кампанії. Це може включати обмеження на використання персона-

лізованої реклами, обов'язкову ідентифікацію та розкриття джерел фінансування політичних рекламних кампаній, а також регулювання використання соціальних мереж.

Ключові слова: штучний інтелект, виборче право, права людини, гласність, приватність, конфіденційність

Asiryar S. Use of artificial intelligence during elections, practice, threats to the right to vote and ways to overcome them.

This article explores the use of artificial intelligence (AI) in elections and its impact on the right to vote. It examines the practical aspects of the application of AI in the electoral process, as well as the potential threats it may pose to democratic principles and human rights.

The paper analyzes various aspects of the use of AI during elections, including the automation of vote counting, election forecasting, and the impact of social media and crowdsourcing on political advertising. It also explores the potential of using AI to detect electoral fraud and manipulation, such as disinformation and falsification of results.

However, the article also draws attention to the threats that arise in connection with the use of AI during elections. These threats include the possibility of manipulation of election results, violations of the privacy, and the possibility of creating artificial accounts or bots to mass influence public opinion.

Finally, the article examines ways to overcome these threats and protect human electoral rights. It discusses the need to develop effective laws and regulations to ensure the transparency, auditability and security of electoral processes that use AI. It also considers the importance of educating voters and politicians about these technologies and the conscious use of AI in political processes. In addition, the article considers the importance of international cooperation and the creation of standards for the ethical use of AI by electoral bodies and political actors. However, the use of artificial intelligence during elections can also pose threats to citizens' right to vote. For example, there may be a lack of transparency and accountability of the algorithms used to analyze election data and make decisions. This can lead to unfair or hidden influence on the election process and voting results.

In addition, there is a risk of artificial intelligence being misused to manipulate voters by spreading false information or manipulating political sentiment. Algorithms can be configured to enhance certain views or suppress others, which can expose the electoral process and violate the principles of democratic elections.

Effective legal regulation is necessary to overcome the threats associated with the use of artificial intelligence during elections.

It is important to establish mandatory norms regarding the transparency and accountability of algorithms used during election processes. This may include requiring disclosure of the underlying principles and logic underlying algorithms, as well as mandatory testing and independent verification of their effectiveness and lack of bias.

It is necessary to consider the introduction of restrictions on the use of artificial intelligence in the field of political advertising and information campaign. This may include restrictions on the use of personalized advertising, mandatory identification and disclosure of sources of funding for political advertising campaigns, as well as regulation of the use of social networks.

Key words: artificial intelligence, right to vote, human rights, publicity, privacy, confidentiality.

Постановка проблеми. З одного боку, використання штучного інтелекту може покращити процеси голосування та забезпечити більш точний розподіл мандатів. З іншого боку, недостатньо розроблені системи штучного інтелекту можуть призвести до порушення принципів відкритості та прозорості виборів, а також до зловживання результатами голосування.

Проблема також полягає у тому, що використання штучного інтелекту ще не має чітких нормативних рамок та стандартів, які б забезпечували його етичне використання під час виборчих процесів. Це може призвести до непередбачуваних наслідків та порушень виборчого права громадян.

Отже, дослідження проблематики використання штучного інтелекту під час виборів необхідне для забезпечення ефективного та етичного застосування нових технологій у виборчих процесах, яке б забезпечило захист демократичних принципів та виборчого права громадян.

Стан опрацювання проблематики. Дослідження питання використання штучного інтелекту під час виборів залучає вчених з різних галузей, таких як політична наука, інформаційні технології, комп'ютерна наука та соціальні науки. Ось кілька прикладів вчених, які активно досліджують цю тему:

1. Професор Рафаель Коста з Колумбійського університету в США зосереджений на вивченні впливу штучного інтелекту на демократичні процеси та виборчу систему.
2. Доктор Марек Домінік Мацук з Університету Варшави в Польщі вивчає застосування штучного інтелекту для політичного аналізу та виборчих систем.
3. Професор Марія Сноу з Массачусетського технологічного інституту займається дослідженням етичних аспектів використання штучного інтелекту в політичних процесах, включаючи вибори.
4. Доктор Маркус Метзлер з Мюнхенського університету в Німеччині спеціалізується на вивченні впливу штучного інтелекту та автоматизованих систем на виборчу кампанію та маніпуляції виборців.

Метою статті є аналіз використання штучного інтелекту під час виборів і дослідження його практичних аспектів, загроз для виборчого права громадян і шляхи подолання цих проблем. Стаття прагне розкрити різні аспекти використання штучного інтелекту, такі як автоматизація підрахунку голосів, виборчі прогнози, вплив соціальних медіа та масового збору даних на політичну рекламу.

Головною метою статті є виявлення потенційних загроз, які виникають з використанням штучного інтелекту під час виборів, включаючи можливість маніпуляції результатами голосування, порушення конфіденційності даних виборців та створення штучних акаунтів або ботів для масового впливу на громадську думку.

Додатковою метою є розгляд шляхів подолання цих загроз та захисту виборчих прав громадян. Стаття зосереджується на необхідності розвитку ефективних законів та регуляцій для забезпечення прозорості, перевірки та безпеки виборчих процесів, що використовують штучний інтелект. Крім того, стаття підкреслює значення освіти виборців та політичних діячів щодо штучного інтелекту, щоб забезпечити свідоме та етичне використання цієї технології в політичних процесах.

Виклад основного матеріалу. Ця стаття досліджує практику використання штучного інтелекту під час виборів, аналізує загрози, які це може становити для виборчого права громадян, і розглядає шляхи подолання цих загроз. Стаття висвітлює юридичні аспекти цього питання і надає рекомендації щодо розроблення ефективного правового регулювання використання штучного інтелекту під час виборчих процесів [1].

В останні роки штучний інтелект став все більш поширеним і впливовим в різних сферах людського життя, включаючи політичні процеси та виборчі кампанії. Використання штучного інтелекту під час виборів може мати як позитивні, так і негативні наслідки для виборчого права громадян.

Застосування штучного інтелекту під час виборів може включати такі аспекти, як автоматизований аналіз виборчих даних, прогнозування політичних настроїв, мікротаргетинг виборців, автоматизовану генерацію виборчої реклами та розповсюдження політичних повідомлень через соціальні мережі [2].

Автоматизований аналіз виборчих даних та прогнозування політичних настроїв є одним з аспектів використання штучного інтелекту під час виборів. Ці технології дозволяють збирати та обробляти великі обсяги даних, що стосуються виборчих процесів, політичних думок та настроїв громадян.

Автоматизований аналіз виборчих даних полягає у використанні алгоритмів машинного навчання та статистичних методів для обробки та аналізу великого обсягу виборчих даних. Це дозволяє отримати цінну інформацію щодо виборчих тенденцій, участі виборців, географічного розподілу голосів та інших параметрів, які можуть бути важливими для розуміння політичного ландшафту [3].

Прогнозування політичних настроїв засноване на аналізі даних про поведінку та думки громадян. Застосування штучного інтелекту дозволяє виявляти зв'язки та залежності між різними факторами, такими як соціальні медіа, новини, публічні заяви політиків тощо, та передбачати можливі політичні настрої громадян.

Прогнозування політичних настроїв може бути корисним інструментом для політичних кампаній та виборчих органів. Це дозволяє лідерам політичних партій та кандидатам отримувати інформацію про головні питання, що цікавлять виборців, прогнозувати реакцію на політичні події та адаптувати свої стратегії відповідно до поточних настроїв громадян [4].

Автоматизована генерація виборчої реклами та розповсюдження політичних повідомлень через соціальні медіа є одним зі способів використання штучного інтелекту під час виборчих кампаній. Ці технології дозволяють політичним партіям та кандидатам ефективно досягати своєї аудиторії, налаштовуючи та персоналізуючи повідомлення на основі зібраних даних.

Автоматизована генерація виборчої реклами базується на використанні алгоритмів та машинного навчання для створення рекламних матеріалів. Штучний інтелект аналізує дані про цільову аудито-

рію, її інтереси, демографічні дані, поведінку в соціальних мережах та інші параметри, і на основі цього генерує рекламні матеріали, які найкраще відповідають потребам та очікуванням аудиторії [5].

Розповсюдження політичних повідомлень через соціальні мережі також залежить від штучного інтелекту. Алгоритми соціальних мереж аналізують поведінку користувачів, їхні перегляди, вподобання, коментарі та реакції на публікації. На основі цих даних алгоритми визначають, які повідомлення є найбільш цікавими для конкретного користувача, і відображають їх в його стрічці новин [6].

Отже, ці технології можуть значно полегшити проведення виборчих кампаній, забезпечити більш точне аналізування виборчих даних та покращити ефективність політичної комунікації. Наприклад, застосування алгоритмів машинного навчання може допомогти ідентифікувати ключові питання та проблеми, що цікавлять виборців, і налагодити зв'язок з ними через персоналізовану виборчу рекламу. Це може сприяти залученню більшої кількості виборців до політичного процесу та сприяти їх активній участі.

Однак, використання штучного інтелекту під час виборів також може створювати загрози для виборчого права громадян. Наприклад, можлива недостатня прозорість та відповідальність алгоритмів, що використовуються для аналізу виборчих даних та прийняття рішень. Це може призвести до несправедливого або прихованого впливу на виборчий процес та результати голосування [7].

Крім того, існує ризик зловживання штучним інтелектом для маніпуляції виборцями шляхом розповсюдження фальшивої інформації або маніпуляції політичними настроями. Алгоритми можуть бути налаштовані таким чином, щоб підсилити певні погляди або приховати інші, що може викривати виборчий процес та порушувати принципи демократичних виборів.

Для подолання загроз, пов'язаних з використанням штучного інтелекту під час виборів, необхідне ефективне правове регулювання.

Важливо встановити обов'язкові норми щодо прозорості та відповідальності алгоритмів, що використовуються під час виборчих процесів. Це може включати вимогу до розкриття основних принципів та логіки, на яких базуються алгоритми, а також обов'язкове тестування та незалежну перевірку їх ефективності та відсутності упередження.

Необхідно розглянути введення обмежень щодо використання штучного інтелекту у сфері політичної реклами та інформаційної кампанії. Це може включати обмеження на використання персоналізованої реклами, обов'язкову ідентифікацію та розкриття джерел фінансування політичних рекламних кампаній, а також регулювання використання соціальних мереж [8].

Так, законодавча практика країн щодо обмеження використання персоналізованої реклами в політичних кампаніях варіюється в залежності від юрисдикції та рівня регулювання. Деякі країни вже прийняли спеціальні закони та правила, спрямовані на забезпечення прозорості, захисту приватності та обмеження використання персоналізованої реклами в політичних кампаніях [9].

У 2018 році вступив в силу Загальний регламент про захист персональних даних (GDPR), який має вплив на використання персональних даних у політичних кампаніях. GDPR встановлює обов'язки щодо збору, обробки та зберігання персональних даних, включаючи дані, які використовуються для персоналізованої реклами. Цей регламент накладає вимоги стосовно згоди користувачів на обробку їхніх персональних даних та права на видалення та доступ до цих даних [10].

В Сполучених Штатах на федеральному рівні немає загального законодавства, що регулює використання персоналізованої реклами у політичних кампаніях. Однак, окремі штати, такі як Каліфорнія та Вашингтон, прийняли власні закони про захист приватності даних, які впливають на збір та використання персональних даних у політичних контекстах [11].

Варто зазначити, що деякі країни також приймають додаткові правила та рекомендації спеціально для політичних кампаній. Наприклад, вони можуть вимагати позначення реклами як політичної, вказувати джерело фінансування рекламного матеріалу або встановлювати обмеження на використання певних типів даних для персоналізації реклами.

Прозорість є ключовим аспектом багатьох законодавчих ініціатив у цій сфері. Деякі країни вимагають, щоб рекламні платформи надавали доступ до даних про те, які рекламні матеріали були показані виборцям, а також процесу вибору цих матеріалів. Це сприяє забезпеченню прозорості та підвищенню довіри до політичних кампаній.

Крім того, деякі країни розглядають можливість обмеження використання деяких технологій для персоналізованої реклами, таких як мікротаргетинг або психологічні профілі. Ці заходи призначені для забезпечення рівного доступу до інформації та запобігання маніпуляціям або неправдивому представленню інформації у політичних кампаніях [12].

Варто відзначити, що законодавча практика постійно розвивається, оскільки нові технології та виклики з'являються в сфері політичної реклами. Деякі країни можуть розглядати введення додаткових обмежень або розширення існуючих норм.

Для забезпечення безпеки та надійності виборчих систем необхідно встановити високі стандарти щодо захисту від хакерських атак та зловживань. Це може включати застосування сучасних методів шифрування, двофакторної аутентифікації, регулярне оновлення програмного забезпечення та незалежну перевірку систем на вразливості [13].

Важливо проводити інформаційні кампанії та освітні програми, спрямовані на підвищення свідомості громадян щодо використання штучного інтелекту під час виборів. Громадяни повинні розуміти потенційні загрози, пов'язані з маніпуляцією та фальсифікацією інформації, а також мати навички критичного мислення та оцінки джерел інформації [14].

Проблеми, пов'язані з використанням штучного інтелекту під час виборів, мають глобальний характер. Тому необхідно сприяти міжнародному співробітництву та обміну найкращими практиками між країнами. Це може включати обговорення та розробку міжнародних стандартів, засобів взаємного контролю та спільного реагування на загрози [15].

Висновки. Отже, використання штучного інтелекту під час виборів відкриває широкі можливості для покращення політичних процесів, але при цьому створює певні загрози для виборчого права громадян. Шляхи подолання цих загроз включають прозорість алгоритмів, регулювання політичної реклами, захист виборчих систем, освіту громадян та міжнародне співробітництво. Ефективне правове регулювання використання штучного інтелекту під час виборів є важливим кроком у забезпеченні справедливих, прозорих та демократичних виборів.

Список використаних джерел:

1. "Artificial Intelligence and Elections: Ensuring the Integrity of the Democratic Process" (2020) by the International Foundation for Electoral Systems (IFES). URL: https://www.ifes.org/sites/default/files/ai_elections_report_2020.pdf.
2. "Election Security in the Age of AI" (2020) by the Center for Security and Emerging Technology (CSET). URL: <https://cset.georgetown.edu/wp-content/uploads/CSET-Election-Security-in-the-Age-of-AI-1.pdf>.
3. "Using Artificial Intelligence in Elections: Benefits and Challenges" (2020) by the Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE). URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/6/1/462515.pdf>.
4. "AI and Elections: The Challenges and Opportunities of Artificial Intelligence in Electoral Processes" (2020) by the International Institute for Democracy and Electoral Assistance (IDEA). URL: <https://www.idea.int/sites/default/files/publications/ai-and-elections-challenges-and-opportunities-artificial-intelligence-electoral-processes.pdf>.
5. "Artificial Intelligence and Elections: Promises and Perils" (2019) by the Brennan Center for Justice. URL: <https://www.brennancenter.org/our-work/research-reports/artificial-intelligence-and-elections-promises-and-perils>.
6. "Artificial Intelligence and Elections: Assessing the Impact" (2020) by the Carnegie Endowment for International Peace. URL: <https://carnegieendowment.org/2020/02/19/artificial-intelligence-and-elections-assessing-impact-pub-81182>.
7. "Artificial Intelligence and the Future of Voting" (2021) by the Brookings Institution. URL: <https://www.brookings.edu/research/artificial-intelligence-and-the-future-of-voting/>.
8. "Election Integrity in the Age of Social Media and Artificial Intelligence" (2020) by the Atlantic Council. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/issue-brief/election-integrity-in-the-age-of-social-media-and-artificial-intelligence/>.
9. "Artificial Intelligence and Elections: What Do Stakeholders Think?" (2020) by the National Democratic Institute (NDI). URL : <https://www.ndi.org/publications/artificial-intelligence-and-elections-what-do-stakeholders-think>.
10. "Artificial Intelligence, Democracy, and the Future of Voting" (2019) by the Future of Humanity Institute, University of Oxford. URL: <https://www.fhi.ox.ac.uk/wp-content/uploads/FHI-RG-AI-Democracy-Voting.pdf>.
11. "Artificial Intelligence in the Electoral Process: Challenges and Opportunities" (2020) by the Inter-Parliamentary Union (IPU). URL: <https://www.ipu.org/resources/publications/briefs/2020-12/artificial-intelligence-electoral-process-challenges-and>.

12. “Artificial Intelligence in Electoral Processes: Benefits and Risks” (2019) by the International Foundation for Electoral Systems (IFES). URL: <https://www.ifes.org/publications/artificial-intelligence-electoral-processes-benefits-and-risks>.
13. “The Impact of Artificial Intelligence on Democracy, Political Rights and Electoral Processes” (2020) by the Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE). URL: <https://www.osce.org/odihr/460232>.
14. “Artificial Intelligence and Elections: Ensuring Transparency, Integrity, and Trust” (2020) by the Center for International Private Enterprise (CIPE). URL: <https://www.cipe.org/publications/artificial-intelligence-and-elections-ensuring-transparency-integrity-and-trust/>.
15. “Artificial Intelligence, Political Manipulation, and Democracy” (2020) by the Carnegie Endowment for International Peace. URL: <https://carnegieendowment.org/2020/10/20/artificial-intelligence-political-manipulation-and-democracy-pub-82965>.
16. Бисага Ю.М., Белов Д.М., Заборовський В.В. Штучний інтелект та авторські і суміжні права. *Науковий вісник УжНУ. Серія «Право»*. Випуск 76(2). Ч. 2. 2023. С. 299–304.
17. Белова М.В., Белов Д.М. Імплементация штучного інтелекту в досудове розслідування кримінальних справ: міжнародний досвід. *Аналітично-порівняльне правознавство*. № 2. 2023. С. 448–454.
18. Бисага Ю.М., Белова М.В., Белов Д.М. Виклики для прав дитини у зв’язку з розвитком штучного інтелекту. *Науковий вісник УжНУ. Серія «Право»*. Випуск 77(3). Ч. 1. 2023. С. 88–91.